

Oriental Journal of Education

THE ROLE AND TRENDS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI) IN TEACHING ENGLISH

Zokhida Oripovna Amirova*PhD in Philology, Associate Professor**Karshi State University**Karshi, Uzbekistann*

ABOUT ARTICLE

Key words: Artificial intelligence, language, education, technology, application, algorithm, development, method, training.

Received: 27.09.25**Accepted:** 28.09.25**Published:** 29.09.25

Abstract: In recent years, the integration of Artificial Intelligence (AI) into education has reformed language teaching and learning methods. English, as one of the most widely spoken languages worldwide, has experienced significant changes in teaching methodologies due to advances in AI. Learners and educational institutions are seeking innovative approaches to improve language acquisition, making it important to understand the impact of AI. This article aims to comprehensively examine the influence of AI on English language teaching, exploring both the opportunities it provides and the challenges encountered.

INGLIZ TILINI O'QITISHDA SUN'IY INTELLEKTNI (SI) ROLI VA TENDENSIYALARI

Zohida Oripovna Amirova*f.f.f.d., dotsent**Qarshi davlat universiteti**Qarshi, O'zbekiston*

MAQOLA HAQIDA

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, til, ta'lim, texnologiya, ilova, algaritm, rivojlanish, usul, o'qitish.

Annotatsiya: So'nggi yillarda Sun'iy Intellekt (AI) ta'limga integratsiyalashuvi tillarni o'qitish va o'rganish usullarini islohot qildi. Ingliz tili, jahon bo'ylab eng keng tarqalgan tillardan biri sifatida, AI taraqqiyotlari natijasida o'qitish metodologiyalarida sezilarli o'zgarishlarga duch keldi. Ta'lim oluvchilar va ta'lim muassasalari til o'rganishni yaxshilash uchun innovatsion yondashuvlarni qidirmoqda, shuning uchun AI ta'sirini tushunish muhimdir. Ushbu maqola AI ning ingliz tilini o'qitishga ta'sirini har tomonlama o'rganish, u keltirgan imkoniyatlar va

РОЛЬ И ТЕНДЕНЦИИ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА (ИИ) В ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Зохида Ориповна Амирова

кандидат филологических наук, доцент

Каршинский государственный университет

Карши, Узбекистан

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: искусственный интеллект, язык, образование, технология. применение, алгоритм, разработка, метод, обучение.

Аннотация: В последние годы интеграция искусственного интеллекта (ИИ) в образование реформировала методы преподавания и изучения языков. Английский язык, как один из самых распространённых языков в мире, претерпел значительные изменения в методологиях преподавания благодаря достижениям ИИ. Обучающиеся и образовательные учреждения ищут инновационные подходы для улучшения усвоения языка, поэтому важно понять влияние ИИ. В данной статье проводится всестороннее исследование влияния ИИ на преподавание английского языка, рассматриваются как предоставляемые им возможности, так и возникающие трудности.

Kirish. Jamiyatimizning yangi mustaqil taraqqiyot bosqichiga o'tishi ilm fanning rivojlanishi uchun, o'zining boy imkoniyatlarini namoyon qilishi uchun zamin yaratdi. Shu bilan birga, tilimiz boyligini, rang-barangligini ko'rsatib beruvchi qator ilmiy tadqiqotlar zarurligi masalasini ham qo'ydi.

Hozirgi globallashuv davrida barcha sohalarda bo'lgani kabi ilm-fanda ham innovatsion g'oyalarga, innovatsion tadqiqotlarga jiddiy e'tibor qaratilmoqda.

"innovatsiya-bu kelajak degani. Biz buyuk kelajagimizni barpo etishni bugundan boshlaydigan bo'lsak, uni aynan innovatsion g'oyalar, innovatsion yodashuv asosida boshlashimiz kerak."

XXI asrda sun'iy intellekt (SI) texnologiyalari jamiyatning barcha sohalarida, xususan, ta'lim jarayonida tub o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. UNESCO, OECD va Jahon banki hisobotlarida AIn ta'limni modernizatsiya qilishning strategik yo'nalishi sifatida e'tirof etilmoqda. Raqamli ta'lim platformalari, intellektual o'quv dasturlari va individual yondashuv imkoniyatlari o'quvchi va pedagoglar faoliyatini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Shu bois bugungi kunda SIning ta'limga ta'siri va uning dolzarbligini ilmiy tahlil qilish zarurdir.

Bugungi kunga kelib, AI texnologiyalari ingliz tilini o'rgatishda turli sohalarga kirib keldi va ta'lim jarayonlarini soddalashtiradigan hamda talabalarni jalb qilishni ta'minlaydigan vositalarni taqdim etdi. O'qish ilovalari, ilg'or algoritmlar bilan jihozlangan holda, foydalanuvchilarning kuchli va zaif tomonlariga asoslangan o'rganish tajribalarini shaxsiylashtiradi. Masalan, Duolingo kabi ilovalar o'z-o'zini rag'batlantirish strategiyalaridan foydalanib, o'rganuvchilarni motivatsiya qiladi va darslarni ularning mahorat darajasiga mos ravishda shaxsiylashtiradi.

Bundan tashqari, chatbots suhbat amaliyoti uchun muhim vositaga aylanishi mumkin. Tabiiy tilni qayta ishlashdan foydalangan dasturlar talabalarni muloqotga jalb qilib, ularning foydalanishi haqida tezkor fikr beradi. Ushbu interaktiv o'qish muhiti ko'plab talabalar uchun, ko'pincha to'g'ri tilni gapirishda qiyinchilik tug'diruvchi jarayon bo'lgan ishtirokchilar ishtirokini sezilarli darajada oshirishi mumkin.

AI ning til ta'limidagi eng yaxshi foydalari shaxsiylashtirilgan o'qish tajribalarini taqdim etish qobiliyatidir. AI tomonidan boshqariladigan platformalar talabalar taraqqiyotini tahlil qilib, ularning kuchli va kuchsizlik tomonlarini aniqlash imkonini beradi. Masalan, moslashuvchan o'qish tizimi real vaqt davomida mashg'ulotlarning murakkabligini o'zgartirib, malakali o'quvchilarni qiyinchilikka duchor qilib, ma'lum tushunchalarda muammolarga duch kelayotganlarga qo'shimcha yordam beradi. Ushbu shaxsiy yondashuv, o'quvchini juda oddiy vazifalar bilan zeriktirishiga yoki murakkab mazmun bilan haddan tashqari chalg'itishiga to'sqinlik qilib, o'qish tajribasini yaxshilaydi.

AI asosida til o'rgatish yo'nalishidagi ilmiy-amaliy ishlarga to'xtalsak, so'nggi yillarda sun'iy intellekt (AI) til o'qitish metodikasining ajralmas qismiga aylana boshladi. Tadqiqotlar asosan quyidagi yo'nalishlarda olib borilmoqda:

a) Adaptiv o'quv tizimlari

— Duolingo, Rosetta Stone, EWA, Elsa Speak kabi ilovalar foydalanuvchi xatolari, talaffuzi va tezligiga moslashadi.

— AI grammatik tahlil, fonetika va leksikani individual darajada o'rgatadi.

b) Virtual repetitor va chat-assistentlar

— ChatGPT, Google Gemini, Replika kabi platformalar orqali o'quvchi chet tilida muloqot qilishni mashq qiladi.

— So'z boyligini oshirish, tarjima, esse yozish, suhbatlashish kabi ko'nikmalarni mustahkamlaydi.

c) Nutqni tahlil va talaffuz ustida ishlash

— AI yordamida talaffuzdagi xatolar avtomatik aniqlanadi va tuzatish taklif etiladi.

— Ingliz, koreys, nemis va rus tillari uchun maxsus akustik modellar yaratilmoqda.

d) Real vaqti tarjima va subtitrlar texnologiyalari

— Google Translate, DeepL, Meta AI Translate va Zoom AI-translatorlar xalqaro muloqotni osonlashtirmoqda.

— Bu vositalar tilni o'rganish motivatsiyasini oshiradi.

e) Gamifikatsiya (o'yinlashtirish) asosidagi ta'lim

— Til o'rganish jarayoniga reyting, yutuq, ball tizimi, interaktiv topshiriqlar kiritilmoqda.

— Yoshlar uchun raqobat va qiziqish uyg'otadi.

AI nafaqat talabalar uchun, balki o'qituvchilar uchun ham qimmatli resurs sifatida xizmat qiladi. Oddiy vazifalar, masalan baholash va fikr berishni avtopilotga o'tkazib, AI vositalari ta'limchilarni interaktiv ta'lim usullariga va talabalarni shaxsiy qo'llab-quvvatlashga ko'proq vaqt ajratish imkonini beradi. Bundan tashqari, AI talabalar ishtirokini va natijalarini kuzatishda yordam bera oladi, bu o'qituvchilarga o'qitish strategiyalarini shakllantirishda foydali ma'lumotlarni taqdim etadi.

Testlar, esse va yozma ishlarni avtomatik tekshirish o'qituvchining vaqtini tejaydi. Plagiatni aniqlash, grammatik xatolarni tuzatish va tezkor fikr-mulohaza berish imkoniyatlari mavjud.

Virtual yordamchilar Chatbotlar va smart-assistentlar (masalan, ChatGPT, Google Gemini) talabalarga 24/7 yordam bera oladi. Ular tushuntirish, tarjima, maslahat va darslik yaratishda qulay vosita bo'lib xizmat qiladi.

SI o'qituvchini almashtirmaydi, aksincha uning faoliyatini qo'llab-quvvatlaydi. Pedagogning vazifasi bilim berishdan ko'ra murabbiylik, yo'naltirish va kreativlikni rivojlantirishga siljiydi.

Shuni ham e'tiborga olish joizki, sun'iy intellektdan foydalanish imkoniyati har bir hududda teng emas. Internet sifati, texnik baza va malakali kadrlar yetishmasligi ta'limdagi inklyuzivlikka ta'sir ko'rsatadi. Interaktiv AI ilovalari o'quvchilarni rag'batlantiradi, lekin haddan tashqari texnologiyaga tayanish ijodkorlik va mustaqil fikrlashni cheklashi mumkin.

Sun'iy intellektdan foydalanishning afzalliklari sifatida aytish mumkinki,

ta'lim sifatini standartlashtirish, masofaviy va aralash o'qitish imkoniyati, shuningdek, maxsus ehtiyojli o'quvchilarni qo'llab-quvvatlashga yordam beradi.

Bundan tashqari, AI tomonidan boshqariladigan professional rivojlanish platformalari o'qituvchilarga eng so'nggi ta'lim amaliyotlari va texnologiyalari bilan tanishishda yordam berishi mumkin. Ushbu vositalar o'qitish usullarini tahlil qilib, takomillashtirish takliflarini beradi va hatto natijalar ma'lumotlariga asoslanib, hamkorlik qilish imkoniyatlarini olg'a suradi, bu o'qituvchilar o'rtasida doimiy rivojlanish madaniyatini quvvatlaydi.

AI ta'limdagi bir qator afzalliklariga qaramay, uning joriy etilishi bir qancha muammolarni keltirib chiqaradi. Bularning eng muhimi, texnologiyaga teng kirishni ta'minlashdir. Ijtimoiy jihatdan kam ta'minlangan qatlamlardan kelgan talabalar zarur qurilmalarga yoki internetga ulangan bo'lishi kerak, aks holda AI inqilobidan foyda ko'ra olmaydilar. Ta'limchilar va siyosatchilar ushbu

farqni bartaraf etish ustida ishlashlari kerak, barcha o'quvchilarga muvaffaqiyatga erishish uchun zarur vositalarni taqdim etishlari muhimdir.

Ma'lumotlar maxfiyligi ham muhim bir masala bo'lib qolmoqda, chunki AI tizimlari ko'pincha foydalanuvchi ma'lumotlarini to'playdi va tahlil qiladi, o'qish tajribasini shaxsiylashtirish uchun foydalaniladi. Ta'limchilar va muassasalar ushbu ma'lumotlarning etik foydalanishini ustun qo'yishlari, talabalar ma'lumotlarini himoya qilish va ishonchni saqlash uchun siyosatlarni ishlab chiqishlari zarur.

Kelajakda, AI ning ingliz tili o'qitishidagi imkoniyatlari juda keng va hali to'liq ishlatilmagan. Shu o'rinda innovatsiyalar, masalan, kengaytirilgan va virtual haqiqat, talabda, haqiqiy muloqotlarni taklif qilib, ingliz tilidagi immersiv tajribalarning yaxshilanishini ta'minlashi mumkin. Bundan tashqari, hamkorlik texnologiyalarining takomillashuvi talabalarni guruhda o'zaro o'rganishga yordam beradi, mintaqalararo cheklovlasdan til ko'nikmalarini amaliyotda oshirish imkonini beradi.

AI algoritmlari uzluksiz rivojlanib borayotganligi sababli, ular tilning nozik nuanslarini, madaniy kontekstlarni va shaxsiy o'qish uslublarini yaxshiroq tushunishga yordam beradi, bu esa til o'rganish tajribasini tobora samarali va qiziqarli qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Brown, H. D. (2014). *Principles of Language Learning and Teaching*. New York: Pearson Education.
2. Godwin-Jones, R. (2018). "Using Mobile Technologies in Language Learning." *Language Learning & Technology*, 22(1), 1-12.
3. Graham, S., & Perin, D. (2007). "A Meta-Analysis of the Effectiveness of Writing Instruction for Students in the Elementary Grades." *Journal of Educational Psychology*, 99(3), 499–518.
4. Heffernan, N. T., & Heffernan, C. (2014). "The Future of Automated Writing Assessment." In *The Handbook of Automated Essay Evaluation* (pp. 114-131).
5. Kukulska-Hulme, A. (2012). "Mobile Assisted Language Learning [MALL]: Evolution, Opportunities and Challenges." *ReCALL*, 24(1), 1-19.
6. Zhang, D., & Zheng, Y. (2020). "Artificial Intelligence in Education: A Review." *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 17, Article 36.
7. Li, S., & Wang, Y. (2016). "The Impact of Artificial Intelligence on English Language Teaching: A Preliminary Study." *Journal of Language Teaching and Research*, 7(6), 1120-1126.
8. Baker, R. S. J. D., & Inventado, P. S. (2014). "Educational Data Mining and Learning Analytics." In *The Cambridge Handbook of Computing Education Research*.